

دنی‌می شود بسیاری از آثار ایرانی را به تاجیکستان برد و حتی میزان آشنایی ما به رگم زبان مشترک کم است. ما از شاعران و داستان نویسان تاجیکستان دو سه نفر را بیشتر نمی شناسیم، مرتضی کاردر، مدیرعامل نشر هرمس، در نشست «فراز و نشیب کشورهای زبان‌وپرژه در ترویج بین‌المللی کتاب، که در نمایشگاه کتاب تهران برگزار شد آشنایی اندک ایرانی‌ها با ادبیات تاجیک گفت. او با بیان مطلب پیش‌گفته افزود: چند سال قبل که بهمینیار، نویسنده تاجیک، از دنیا رفته بود، من هیچ منبع فارسی زبانی درباره او پیدا نمی‌کردم. نهادهای متولی امر باید این موضوع را پیگیری کنند اما کوشش‌های فردی بیشتر جواب می‌دهد. کاردر در بخشی دیگر از سخنانش اظهار کرد: بارها در نمایشگاه‌ها و نشست‌ها دیدم افرادی که به ایران می‌آیند علاقه دارند تصویری از ایران داشته باشند که تا به حال ندیده‌اند. ترکیه در حوزه‌های بین‌المللی بیشتر وارد شده اما اگر بخواهیم درباره نسبت ادبیات ترکیه و ایران صحبت کنیم محدود به چند نویسنده انگشت شمار خواهیم شد. آنچه ما از ادبیات ترکیه می‌شناسیم از ترکیه وارد نشده، بلکه از ترجمه آثار نویسندگانی چون اورهان پاموک به زبان انگلیسی آن‌ها را شناختیم. کتاب دین و دولت در ترکیه به این دلیل که مخاطب آن برای من مجهول بود فقط یک بار چاپ شد. البته ما نقاط پیوند زیادی داریم که مهم‌ترین آن مولاناست. ما شخصیتی چون ابوالقاسم لاهوتی داریم که می‌تواند منبع اتفاقات مهمی باشد اما هنوز یک اثر جامع از او نداریم.

رحمان علی میرعلیزاده، رئیس اداره طبع و نشر و مطبوعات وزارت فرهنگ تاجیکستان هم در تأیید سخنان مرتضی کاردر گفت: تاجیکستان بیش از سی سال است که به استقلال رسیده است. درباره ابوالقاسم لاهوتی باید بگویم که از او شاعران دوست داشتنی تاجیکستان است. اولین باری که من به ایران آمدم دیدم که مردم ایران او را کم‌می‌شناسند. امروز مردم مشتاق هستند که دیوان او را در دست داشته باشند.

سی‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از ۲۰ اردیبهشت آغاز به کار کرده است و برگزاری آن تا ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ مصلا‌ی امام خمینی (ره) و هم‌زمان به صورت مجازی در ketab.ir ادامه دارد.

عامه و تحصیل کرده با شاهنامه سر و کار دارند

رئیس فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی گفت: این حیرت‌انگیز است که قشرهای گوناگون مردم از عامه مدرسه‌نرفته تا استادان دانشگاه، همه با فردوسی و شاهنامه او سروکار دارند.

به‌گزارش خبرگزاری مهر، غلامعلی حداد عادل در همایش بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی و آیین رونمایی از نشان قند پارسی با بیان این مطلب افزود: در روستاها فراوان بوده‌اند و هستند که شاهنامه را از حفظ دارند. در شهرها نیز نقالان شاهنامه را برای مردم می‌خواندند و مردم آن‌را می‌فهمیدند. حتی در روستاهای تازگیه سی‌و‌هشتاد و نه سال پیش، در زورخانه‌ها و ورزش‌پهلوانی نام فردوسی و شعر حماسی‌اش حضور دارد و اندیشمندان در کتاب‌های حکمت همه از فردوسی یاد می‌کنند. او ادامه داد: تاریخ کهن ایران و تاریخ اسطوره‌ای که مکتوب نشده است مایه اصلی شاهنامه است و فردوسی مسلمان شیعه از زبان خود آن را نقل کرده که سرشار از ظرایف قرآنی و معنوی و اسلامی است، به‌گونه‌ای که ایرانیان که به اسلام دلبستگی داشتند و دارند، احساس نکردند تضاد و تقابلی بین ملیتی که او می‌گوید و دین اسلامی که مردم به آن پایبند هستند، وجود دارد. او در این کتاب دوگانگی و دوقطبی ایجاد نکرده اما نشان داده است که ایران تاریخ، پیشینه، ریشه و هویتی دارد و مطرووف را در زبان پارسی ریخته است.

حداد عادل گفت: تاریخ و زبان فارسی وام‌دار فردوسی است و شاهنامه گنجینه‌ای از واژگان برای گویشوران و شاعران. این کتاب سرشار از خردمندی و عقل‌ورزی است و با زبانی لطیف و استوار و دلنشین در همه جا راه دارد. این همایش روز گذشته در تالار رودکی پایتخت برگزار شد.

زین‌قنبر

علیرضا حیدری | مدرس و ویراستاری

- **ناوبراسته**
به گزارش شبکه خبری بازنشستگان در بودجه‌برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان ۱۴ هزار میلیارد تومان از محل فروش اموال مازاد دولت در نظر گرفته شده و بیش از ۹۰ درصد از این منابع برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان محقق شده است.
- **ویراسته**
به گزارش شبکه خبری بازنشستگان در بودجه‌برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان ۱۴ هزار میلیارد تومان از محل فروش اموال مازاد دولت در نظر گرفته شده و بیش از ۹۰ درصد از این منابع برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان محقق شده است.
- **نویراسته**
در متن فارسی عددها را هم فارسی‌نویسیم.

#زین-قنبرپارسی

نگارید شاهنامه خریدن رو‌یا شود!

نگاهی به وضعیت نابسامان خرید شاهنامه در بازار کتاب ایران

ویدعید حسینی ایرانی

درنگ

امروز خوشبختانه بسیاری از مردم می‌دانند که شاهنامه کتاب مهمی است. بسیاری از بایستگی خواندن این شاهکار ادبیات ایران و جهان می‌گویند و برخی به فراگیری شاهنامه خوانی و فهم آن می‌کوشند. دسترسی به دانسته‌هایی درباره کتاب سترگ حکیم ابوالقاسم فردوسی توسی هم به یاری سرچشمه‌های گوناگون، از کتاب‌های جوربه‌جور تا اینترنت، ساده شده است. با این همه، هنگامی که پای خرید این کتاب به میان می‌آید، از دو جهت باید افسوس خورد؛ نخست اینکه آگاهی درباره نسخه‌های برتر شاهنامه چنان‌که باید، نیست؛ دوم، از این رو که با اوضاع کنونی اقتصاد - از جمله اقتصاد نشر - شهروندان روزبه‌روز از فراهم کردن کتابخانه شخصی شایسته و بایسته دورتر می‌شوند، کتابخانه‌ای بهره‌مند از ویرایشی درخور از شاهنامه فردوسی، هر قدر که مسئولان اهمیت مطالعه و کتاب‌خوان شدن مردم را جار بزنند و ترازنامه فرهنگی از عملکرد خود در این باره پخش کنند، افزایش بهای پیوسته رویه‌فرونی کتاب‌ها و پایین آمدن توان خرید شهروندان، مردم را به این ادعاها بدگمان خواهد ساخت. آنچه در پی خواهد آمد، بررسی‌ای است در زمینه دو عامل پیش‌گفته که شاید دوستداران شاهنامه و فردوسی و فرهنگ و ایران را از خرید شاهنامه‌ای در‌خور برای کتابخانه شخصی شان باز می‌دارد.

در جست‌وجوی نسخه مناسب

شاهنامه فردوسی که شمار بیت‌های آن را از نزدیک پنجاه تا حدود شصت هزار بیت گفته‌اند، کتابی ادبی با داستان‌هایی گیرا و فاخر و ارزشمند از ایران باستان است. در این داستان‌ها تاریخ و اسطوره و افسانه و پند و اندرز و هنر و زیبایی در هم می‌آمیزند تا سرگذشت و روزگار ایرانیان از کیومرث، شاه پیشدادی، تا یزدگرد سوم، شاه تیره‌روز ساسانی، روایت شود. شاهنامه سرشار است از داستان‌های رزمی شوک‌همنگ‌یا اندوه‌بار (مانند نبرد رستم و فراسیاب)، «رستم و اسفندیار»، «رستم و سهراب» اما در کنار رزم، از بزم نیز بی‌بهره نیست (بیزن و منیژه)، اما نسخه‌های موجود از شاهنامه در بازار کتاب کم نیستند. از نسخه‌های بازاری تا ویرایش‌ها و تصحیح‌های معتبر. پیش از گسترش صنعت چاپ، بار تولید کتاب بر دوش کاتبان بود و آن‌ها بودند که از آثار نظم و نثر فارسی نسخه‌برداری می‌کردند. در این میان، خطاها و سهل‌انگاری‌ها و دخالت‌های این فعالان کهن فرهنگ، تاریخ ایران را سرشار از نسخه‌های

دست‌نویس متفاوت از یکدیگر کرد و شاهنامه نیز از این آسیب در امان نماند. کار به جایی رسید که حتی کتاب‌هایی منظوم از شرا پندگانی ناشناس (مانند «یوسف و زلیخا») به فردوسی بزرگ نسبت داده شد. در یک سده اخیر که پافشاری بر اهمیت نسخه‌های نزدیک به

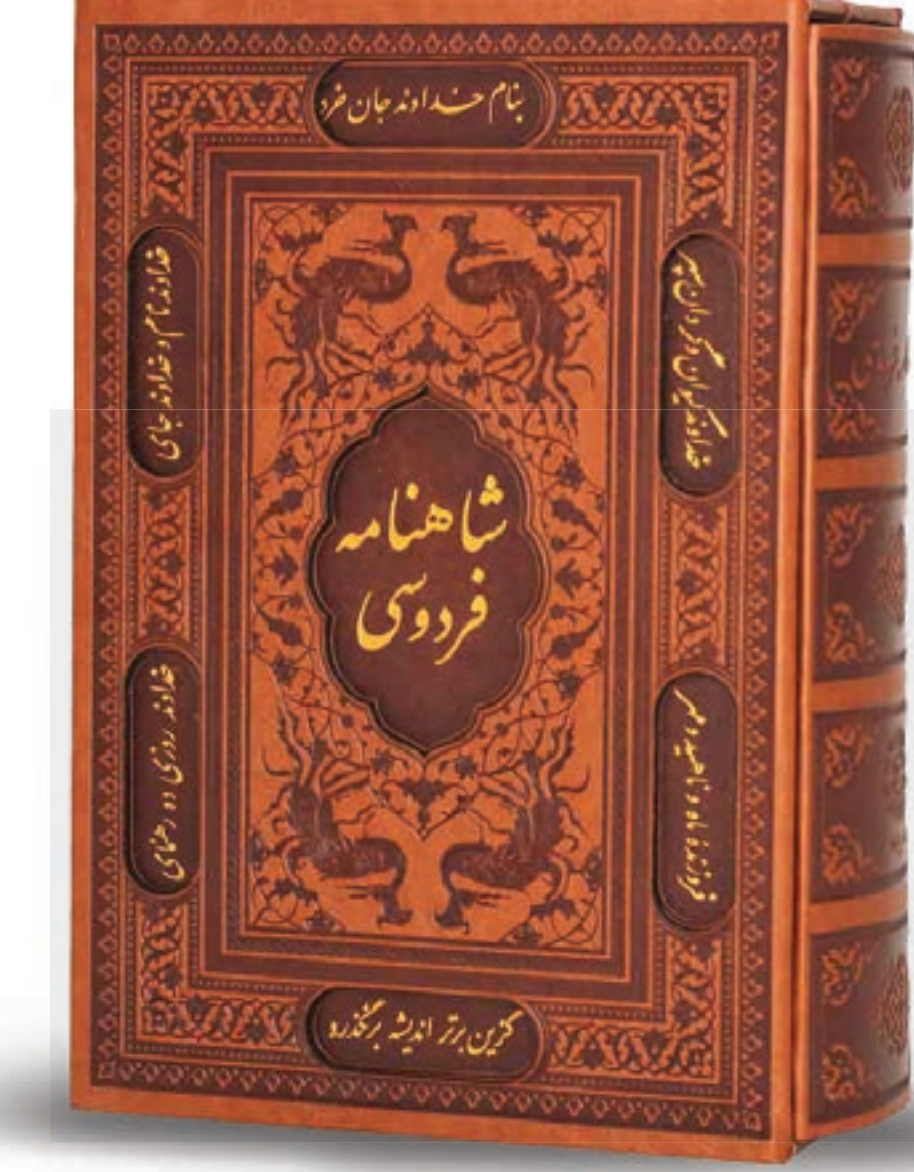
سفر با فیلسوفان مرده

نگاهی به کتاب «سقراط اکسپرس» نوشته اریک وینر

نوبرانه

سقراط اکسپرس نویسنده: اریک وینر مترجم: شادی نیک‌رفت نشر گمان چاپ اول: ۱۴۰۱ ۲۷۲ صفحه

«سقراط اکسپرس» با نژدهمین کتاب مجموعه «خرد و حکمت زندگی» است که نشر گمان آن را منتشر کرده است. کتابی از نویسنده‌ای که جوان نیست، ولی اگر او را در رده سنی سالمندان هم بگذاریم در حقیقت کم‌لطفی کرده‌ایم. اریک وینر متولد ۱۹۶۳ است. او در سنی است که هنوز می‌تواند سفرهای طولانی با قطار برود. به گفته خودش که در مقدمه همین کتاب آمده، عاشق قطار سواری است و یکی از دلایلش هم این است که فلسفه و قطار زوج جذابی هستند! «فکر کردن در قطار میسر می‌شود، اما در اتوبوس نه - نه حتی یک ذره.» او دو چیزی را که دلبسته‌شان است در حال از رده خارج شدن می‌بیند: «قطار انکار در دنیای مدرن از قافله‌جامانده، فلسفه هم همین است؛ اجزای سابقاً حیاتی زندگی‌مان حالا شده‌اند مظاهر زمان پریشی و از مداخله‌دگی.» چرا؟ تکلیف قطار را که هوایما‌ها مشخص کرده‌اند، فلسفه هم جایگاهش را در بین مردم از دست داده چون «مدام سؤال‌های بهبودده و تفهیم‌دنی‌می‌پرسد.» اما به نظر او همه انسان‌ها در حال فلسفه‌ورزیدن هستند، چه بدانند و چه ندانند؛ «فلسفه خواندن هم مانند قطار سواری کاری است که آدم‌ها قبل از آنکه درست بفهمند تجربه‌اش می‌کنند.» بنابراین هنوز می‌شود از سفر با قطار لذت برد و از فلسفه آموخت. درست است که فلسفه در جاهایی از قافله‌جا مانده و فناوری‌های نوین و دنیای دیجیتال همه را شیفته و وابسته خودش کرده، درست است که فیلسوف دیگر ارج و قرب دوران سقراط و افلاطون را ندارد، اما فلسفه سال‌خورده هنوز حرف‌ها دارد؛ «فناوری در

افزایش دو تا چند برابر بهای کتاب برخی صاحب‌نظران، بهترین ویرایش موجود از شاهنامه را ویرایش دکتر خالقی مطلق می‌دانند. ادیب و پژوهشگری که عمری شاید به اندازه زمان سرایش شاهنامه را صرف دستیابی به نسخه‌ای متنخ از آن کرده است. او یک بار دستاورد کوشش سی‌چهل‌ساله‌اش را در دوره‌ای هشت‌جلدی (همراه با سه جلد یادداشت‌های مربوط به شاهنامه و یک جلد بیت‌یاب، روی هم رفته در دوازده جلد) منتشر ساخت. سپس با بررسی‌های بیشتر و مطالعه دست‌نویس نویافته، باز هم شاهنامه را از دخل و تصرف‌ها پالود و دیدگاه‌هایش درباره درستی بیت‌ها و انتسابشان به فردوسی را در ویرایشی دیگر به کار بست. تازه‌ترین ویرایش استاد دوره چهارجلدی آن است که انتشارات سخن به چاپ رسانده است. چاپ پانزدهم این دوره با جلد گالینگور و قطع رقیعی در ۲۱۲۱ صفحه انتشار پیدا کرده است. بهای آن هم ۲ میلیون و ۳۵۰ هزار تومان است که البته هم‌زمان با نمایشگاه کتاب تهران می‌توان آن را با تخفیف تهیه کرد. این در حالی است که تا چندی پیش، این کتاب را می‌شد به مبلغ یک میلیون تومان در بازار پیدا کرد.

میلیون تومان در بازار پیدا کرد. لازم است قید کنیم قیمت‌های قبلی کتاب‌ها که در این گزارش ذکر کردیم تقریبی و بر پایه جست‌وجو از کتاب‌فروش به دست آمد و از آنجا که روند افزایش بهای کتاب غیرطبیعی پیش می‌رود، نوسان قیمت‌ها قابل توجه است. برای نمونه، ممکن است چاپ دوم کتابی در بازار موجود باشد اما چاپ سوم آن با بهایی بسیار بیشتر که به دو تا چهار برابر هم می‌رسد، انتشار پیدا کند. آیا مسئولان فرهنگ و اقتصاد، برنامه‌ای برای مقابله با این وضعیت و پیشگیری از حذف کتاب‌به‌ویژه آثار مهمی چون شاهنامه فردوسی از سبد خانوار ایرانی خواهند داشت؟

پاسخ به سؤال‌های خرد و ریزیز زندگی مثل پیدا کردن نزدیک‌ترین مسیر به خانه| گوی سبقت را بدجور ربوده است. برای همین خیال می‌کنیم سؤال‌های کلی‌تر را هم خوب جواب می‌دهد، اما این‌طور نیست. «وینر می‌گوید ممکن است نشانی بهترین کافه شهر را با یک جست‌وجوی سریع پیدا کنید، اما فناوری دیجیتال درباره اینکه چطور از خوردن قهوه‌تان کفپور شوید حرفی برای گفتن ندارد. در جاهایی که علم جوابی برای ما ندارد، فلسفه خودش را نشان می‌دهد. فلسفه «کاری می‌کند که جهان را جور دیگری ببینید، و این خیلی ارزشمند است.» او برای اثبات حرفش، سراغ چهارده فیلسوفی رفته که از نظرش حکیم هم هستند و می‌توانند برای بشر و زندگی ما آورده‌ها و حرف‌هایی داشته باشند. فیلسوفانی که می‌توان از آن‌ها برای زندگی عملی مدد گرفت. با این نگاه، از مارکوس اورلیوس، سقراط، روسو، ثورو، شوپنهاور، اپیکور، سیمون وی، گاندی، کنفوسیوس، سی شوناگون، نیچه، اپیکتوس، سیمون دو بووار، مونتئی اسم برده و هر فصل را به یکی از این فیلسوفان حکیم اختصاص داده‌است.

چهار امتیاز کتاب از نگاه مصطفی ملکیان مصطفی ملکیان، اندیشمند و نویسنده و مترجم در ویدئویی که به تازگی منتشر کرده است، «سقراط اکسپرس» را بهترین کتابی معرفی می‌کند که سال ۱۴۰۱ خوانده‌است. او چهار امتیاز برای این کتاب بر می‌شمارد: اول اینکه نویسنده نیامده به صورت خشک و بی‌روحی آرای یک حکیم را کنار هم بگذارد. این را به بهترین صورت دراماتیک کرده است.

